

- aflevering 1 : de PEPERBUSSE (jg.2 .nr.1, pp. 2-6)
aflevering 2 : de KONINGINNEKAPEL 1 (jg.2, nr. 2, pp. 19-21)
aflevering 3 : de KONINGINNEKAPEL 2 (jg.2, nr.3, pp. 39-42)
aflevering 4 : de NEOGOTIEK (jg. 2, nr. 4, pp. 55-58)
aflevering 5 : BOUWGESCHIEDENIS St.-P&P (jg.3, nr.3, pp.64-71)
aflevering 6 : BESCHRIJVING St.-P&P (jg.4, nr. 1, pp. 03-08)
aflevering 7 : BESCHR. v/h MEUBILAIR (jg. 4, nr.2, pp. 38-46)
aflevering 8 : BESCHR. v/d BRANDRAMEN (jg. 4, nr.3/4 pp.73-83)

AFLEVERING 9 : DE RESTAURATIEWERKEN

Wellicht maakten al heel wat mensen de bedenking :

"Wanneer zullen de restauratiewerken van de dekanale kerk beëindigd zijn?" Dat is nog niet onmiddellijk voor morgen. De tweede fase is ondertussen al voltooid, rest ons nog de derde en laatste fase. Gelukkig is de kerk ondertussen al bevrijd van haar metalen keurslijf. Jarenlang waren de twee oosttorens gevat in hun metalen stellingen. Als we ons de vraag zouden stellen van wanneer dateert de aanvang van die restauraties dan mag men als antwoord verwachten : "Ho dat is al heel wat jaren". Inderdaad.

Op 10 januari 1973 krijgt het architectenbureau FELIX-GLORIEUX opdracht om dringende herstellingen uit te voeren aan de kerk. Bij het optrekken van de stellingen rond de sacristie en de koorramen wordt vastgesteld dat de schade veel erger was dan aanvankelijk gedacht. Heel wat stenen zaten los. De oorzaak hiervan waren onder andere de fijne calcieters die door elkaar liepen in de steenblokken. Langs deze calcieters drong water binnen in de steenblok waardoor bij vriesweer de steen ging barsten en los kwam te zitten. Zeer veel stenen waren ook gebroken of gebarsten tengevolge van geroeste doken (speciale bouten) en vensterbruggen. De ramen zijn opgebouwd uit natuurstenen elementen van zo'n zestig centimeter hoogte. Het ene element werd boven het andere gezet. Tussen deze steenstukken werden dan de glasramen vastgezet door middel van horizontale ijzeren staven, vensterbruggen genoemd. Deze vensterbruggen zaten ook verankerd in deze moneelstukken.

Omwille van roestwerking zetten deze metalen staven uit waardoor ze de moneelstukken doen barsten. Hetzelfde zien we bij de doken. De steenblokken van de torens en pinakels werden vertikaal verankerd door middel van doken, ook duvels genoemd. Ten gevolge van waterinsijpeling in de steenblokken zijn deze doken beginnen roesten en uitzetten. Hierdoor gingen de steenblokken barsten.

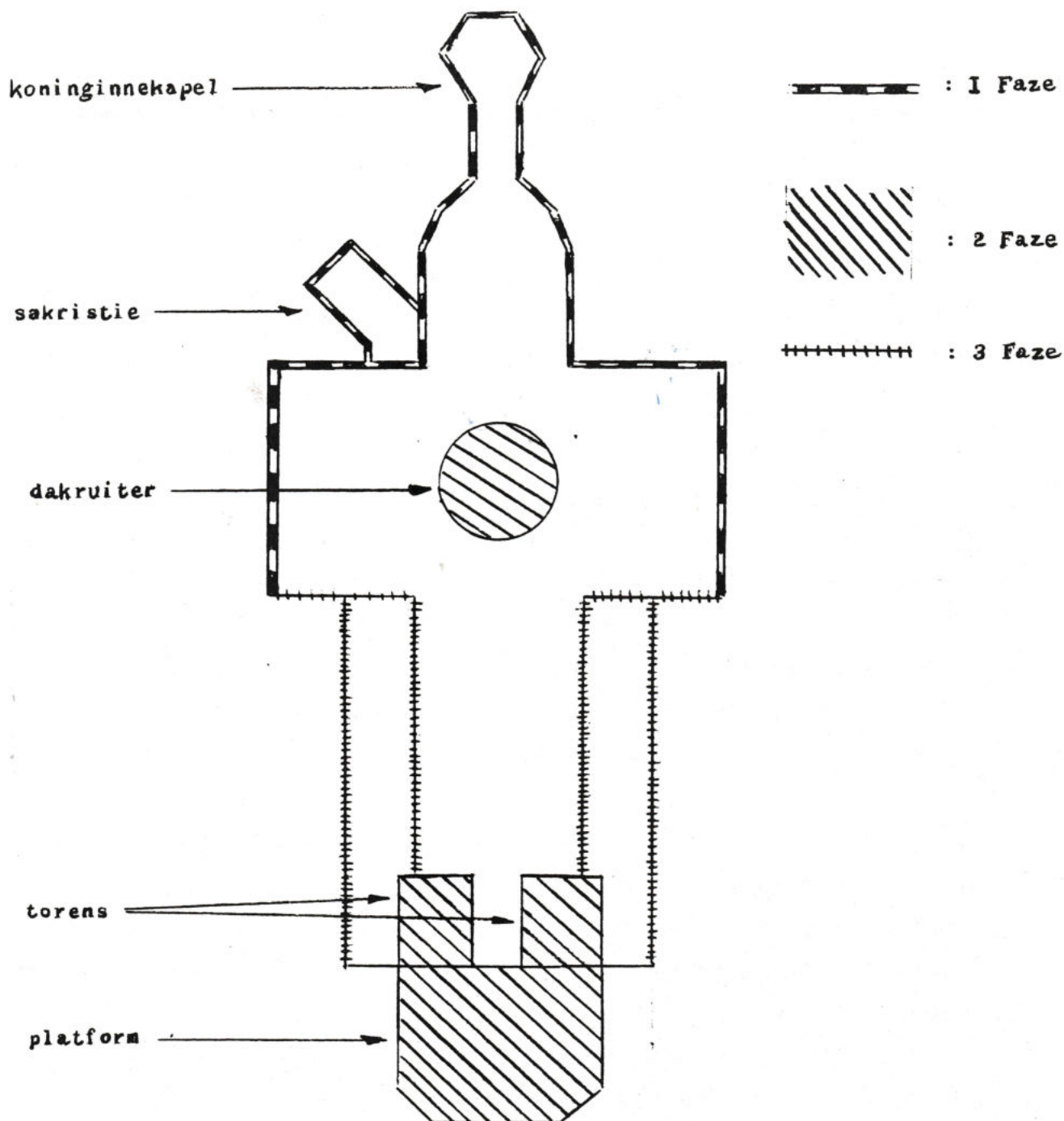
Er waren ook heel wat lekken in de goten met waterinsijpeling als gevolg. De goten waren vooral aangetast door de duivendrek. Er waren drekkegels tot één meter hoog. Verder was er ook waterinsijpeling tengevolge van verstopte afvoerbuizen en spuiers. Deze zaten eveneens vol duivendrek.

Na overleg met de betrokken partijen wordt besloten een grondige herstelling uit te voeren waarbij de oorzaken van de schade verwijderd zullen worden. Dit had als gevolg dat alle bouwelementen met aangetaste verroeste ijzeronderdelen volledig ontmanteld moesten worden. Dit bleek de goedkoopste werkwijze te zijn.

Pas in 1975 wordt het restauratiedossier goedgekeurd. In hetzelfde jaar wordt de uitvoering van de restauraties toevertrouwd aan aannemer G. VANDORPE. In mei 1976 wordt er uiteindelijk gestart met de herstellingswerken. De procedure loopt reeds vier jaar.

De restauratiewerken werden opgesplitst in drie fasen.

- Fase 1 : herstelling van het koor, het praalgraf, de sacristie en het transept. De fase startte in 1976 en eindigde in 1980.
- Fase 2 : herstelling van de oosttorens en de ruitertorens. Deze fase startte in 1983 en werd voltooid in 1991.
- Fase 3 : herstelling van het schip, de ramen, de lichtbogen en het dak. Aanvang van fase 3 ?

Bij de restauraties en de aanloop daartoe zijn er heel wat instanties betrokken.

Vooreerst hebben we de opdrachtgever. Dat is de kerkfabriek van de Sint Petrus- en Pauluskerk. Zij geeft aan een architect de opdracht om een restauratiedossier op te maken.

Vervolgens wordt dit dossier gestuurd naar het stadsbestuur van Oostende dat het zal voorleggen aan de gemeenteraad voor

gunstig advies. Bij gunstig advies neemt de stad automatisch een gedeelte van de restauratiekosten op zich. Dat komt neer op 20 % (10 % stad + 10 % kerkfabriek).

Daarna wordt het dossier doorgezonden naar de Provincie voor goedkeuring. Bij goedkeuring neemt de Provincie eveneens 20 % van de kosten voor haar rekening.

In een volgende stap wordt het dossier dan doorgestuurd naar het Bisdom Brugge en het Ministerie van Justitie (alle zaken met betrekking tot de erediensden vallen namelijk onder de bevoegdheid van dit ministerie. Bij goedkeuring neemt dit ministerie dan de resterende 60 % van de restauratiekosten voor haar rekening. Uiteindelijk wordt ook de Dienst Monumentenzorg om advies gevraagd want de kerk is een geklasseerd monument sinds 30 december 1960.

Uiteindelijk wordt heel het dossier, via de Provinciegouverneur, teruggestuurd naar de stad en de kerkfabriek. Het dossier legt dus een hele weg af vooraleer er eigenlijk gestart kan worden met de restauraties. Men mag toch rekenen op twee à drie jaar.

Wat de derde restauratiefase betreft, ligt voor het ogenblik alles stil. De overheid beschikt niet over de nodige kredieten om de restauratiekosten van deze fase te subsidiëren.

Het hoofdstuk "restauratiewerken" wordt afgesloten met enkele speciale onderdelen.

Vooreerst hebben we de gebruikte steensoort.

Voor de herstellingen gebruikte men een blauwe harde kalksteen. Die steensoort wordt nu nog ontgonnen in slechts één groeve, gelegen in de Maasstreek, namelijk in het dorp Vinalmont nabij Hoei.

In deze steensoort onderscheiden we vier categorieën : A - B - C - D. Voor de restauratie gebruikte men hoofdzakelijk categorie A. Dit zijn steenblokken die volledig vrij zijn van calcieters. Het is begrijpelijk dat dergelijke steensoorten zeer duur zijn. Vooreerst omwille van het monopolie van de steengroeve, maar ook omdat 100 kubieke meter ontgonnen steen slechts 5 % kwaliteit A oplevert. Eén kubieke meter steen kwaliteit A kost dan ook zo'n slordige 250.000 franken. (Terloops kan ik erop wijzen dat toen de kerk gebouwd werd men slechts 100 frank betaalde voor één kubieke meter steen, weliswaar niet van categorie A).

De kerk bevat zo'n 2.000 kubieke meter steen. Tot op heden werd er reeds ongeveer 200 kubieke meter vernieuwd.

Een tweede nadeel van deze steensoort is dat hij zeer moeilijk hecht met mortel. Men kan zich de vraag stellen of het injecteren van epoxyharsen niet goedkoper zou geweest zijn. Proeven hieromtrent wezen uit dat de calcieters en barstjes zo fijn zijn waardoor er hogere druk diende aangewend te worden om die epoxy te injecteren met als gevolg dat de lijm polymeriseerde vooraleer de hele barst opgespoten was.

Deze steensoort biedt gelukkig ook nog een aantal voordelen. Vooreerst is hij niet onderhevig aan steenkanker en luchtbezoedeling. Daarnaast krijgt de steen nadat hij enkele maanden bewerkt werd, een witte patine, tengevolge van kalkuitbloei.

Wat de geroeste metalen onderdelen aangaat, werden deze vervangen door roestvrij staal met molybdeen (=zilver metaal met een loodachtige glans). Dergelijk staal biedt een grotere weerstand tegen het zeeklimaat. Roestvrij staal werd gebruikt daar waar het metaal in aanraking komt met de natuurelementen. Naast roestvrij staal werd er ook messing gebruikt (legering van CuZn + Al). De geelkoperen elementen werden gebruikt als ze volledig ingewerkt werden in de steen. (voorlopig slot)

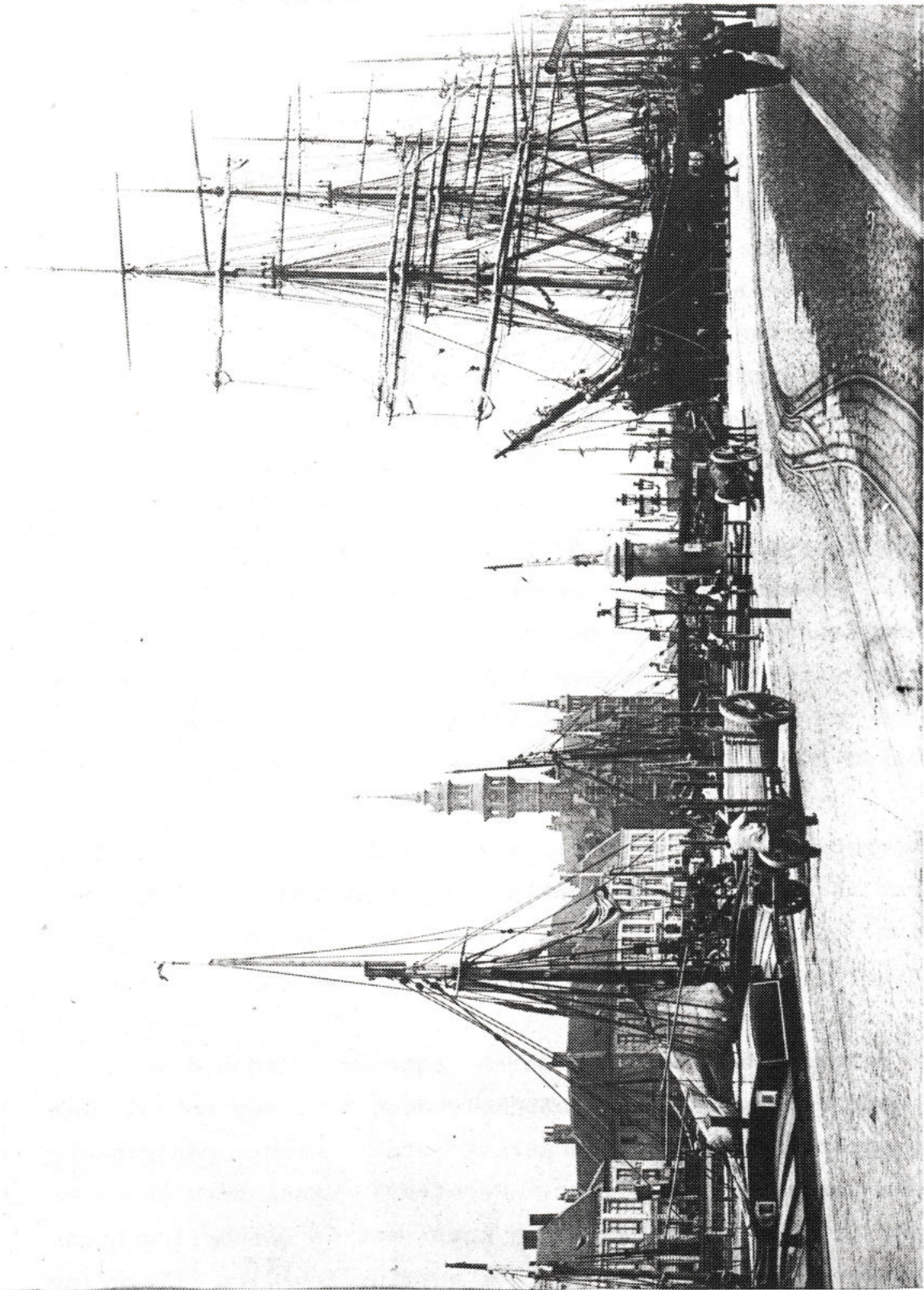

Photo Jh et P. Jumptetz, Bruxelles

OSTENDE — LES BASSINS